

Sárkányölő Szent György napja és kultusza

A Római Birodalom kis-ázsiai, Kappadókia nevű tartományában született, állítólag katonacsalladból származó, de biztosan katonai pályát befutott György, Krisztus után 303-ban (vagy akörül) szenvedett mártírhalált – keresztény hitéért lefejezték a mai Ludnak, akkor görögül Lyddának nevezett palesztinai (Jeruzsálemtől északnyugatra fekvő) városban. Ünnepe egész Európában április 23-a, kivéve Magyarországot, ahol az esztergomi egyházmegye védőszentje, Adalbert (†997. április 23.) miatt került április 24-ére.

Legendája halálának nehány, nem túlságosan eredeti részletével szolgál, például hogy amikor Györgyöt arra akarták kényszeríteni, áldozzon a római isteneknek, ezt csak úgy tudta elkerülni, hogy Isten György kérésére a templomot elpusztította.

A legenda legnagyobb és legkedveltebb részét a sárkánytörténet alkotja. Eszerint Lybia római tartomány Silena nevű városa mellett egy tóban a sárkány a várost lehetével mérgezte. A tehetetlen lakosok kénytelenek voltak naponta két birkát adni, majd később sors-húzással kijelölt gyermekeiket áldozták föl. Amikor a város királyának lányára került a sor, és a lány elindult a sárkány felé, Szent György a sárkányt azzal a feltétellel ölte meg, hogy a város lakói keresztény hitre térnek.

A Nagy Lajos korában készült „Magyar-Anjou legendárium”-ban nyolc kép található György vértanúságáról. A legenda sárkánytörténetet tartalmazó része a XII. század előtt ismeretlen volt, de a XIII. századi Legenda aurea, a középkor legismertebb kézikönyve már tartalmazza ezt a részletet is.

A György létezését alátámasztó érvek legfontosabbika, hogy tisztelete már a XVI. században igazolható, a legkorábbi képzőművészeti emlékek a sinai kolostorban találhatók. Már ezek is katonaként tűnnek fel, amiből a kutatók arra következtettek, hogy kultusza

a katonák között élt, azok is terjesztették. Tetőpontját a kultusz a XI–XIII. században, a keresztes hadjáratok és a lovagi életforma kialakulásának idején érte el.

A legszebb középkori ábrázolása kétségtelenül a *Kolozsvári Márton és György alkotta prágai lovasszobor*, melynek művészi értékét számtalan másolata is bizonyítja. Kultusza a lovagi harcmódor és életforma hanyatlásával együtt szorult háttérbe. Ettől függetlenül védőszentje lett a lovagoknak, a hadseregeknek, a sárkánytörténet alapján a lovaknak, sőt még a patkolókovácsoknak is. Németországban például az önzetlen segítség jellemvonása alapján a leprakórházakat helyezték védnöksége alá, s a történeti Magyarország német eredetű lakossággal bíró városaiban (például Lőcsén) is volt ilyen funkciója. Zománcképe a magyar szent korona alsó részén (az úgynevezett görög koronán) is megtalálható, mint a kedvelt bizánci szentek egyike, ugyanis Szent György a görögkeleti egyházban „nagy mártír”-nak számított.

Szent György napja a középkori magyar életben az újrakezdés dátuma is volt, az ország városaiban – így Szegeden, Budán – ez volt a bíróválasztás napja. György neve (Georgiosz) a görögben földművelőt jelent, talán ezért vette át a kereszténységben a régi római pásztortisten (Pales) funkcióját. „Süss fel nap, Szent György nap, kertünk alatt egy kisbárány majd megfagy”, éneklék a gyerekek Kodály Pünkösdlőjében. Április 24., a kikelet, az újrakezdés ünnepe. Ha a középkori népszokások már el is tűntek, Szent György ünnepe a XIX. század elején is változatlanul az állatok kihajtásának napját jelentette, ezzel együtt az értük felelősek szolgálati idejének megkezdését. Az esti harangszó időpontja 7-ről 8 órára tevődik át. Részben a legeltetés megkezdése, részben az évszakok változása hozta szoros kapcsolatba Györgyöt Szent Mihállyal (szeptember 29.); az április 24-én megkezdett szolgálat vége szeptember 29-e volt – akkor állították vissza a harangozás téli rendjét is.

Fügedi Erik

A Brandenburgi koncertművek formai keretét betartva, Pál Tamás zenekarának a szabályos concerto grosso szerkezetben sikerült felmutatnia a hangoknak azt a túlbőségét, ami már a szimfonikus művek teremtésének előjele, s ha csak egy kevéssel is leegyszerűsítik, azzal a bachi mű mélység-magasságban teljessége fog meg. Pál Tamás karmester felfogása a Brandenburgi koncertekről ezen a ponton egy másik, ugyancsak a teljességet veszélyeztető csapdát is kikerült: a szimfonikus határon nem a romantikus Bach-értelmezésekkel azonosult, hanem egy érzékletes, leíró előadásmód felé vezette a zenekart. A zene vallásos jelképsége így a világharmonia belső felmutatásának segítője, az örökkévaló iránt táplált, ésszel is felmérhető bizalom jelzője lett, a tárgyias szemlélet pedig, amely a kiváltképp a G-dúr koncert előadását jellemezte, szép, meghitt rendszerbe fogta azt a szellemet, amit a „boldog tudás” kora még élvezhetett. Ha létezik vallásos életvidámság, akkor a Salieri Kamarazenekar ezt fejtette ki a két megszólaltatott Brandenburgi koncertből – a negyedikből alapos mestermunkával, az elsőből pedig ihletettedben, a menüet-bővítés eleven, táncszerű tempójával, s a betétresek szellemes kürt- és oboajátékával.

„Mindannyian Bach oboái-nak nádját szopogatjuk” – mondta Igor Stravinsky, s e mondatban mellesleg árnyalatnyi világtörténet is volt. Mert A katona történetének idején a

A Salieri Kamarazenekar évfordulója

A boldog tudás és ellenpontjai

Johann Sebastian Bach két Brandenburgi Koncertje (F-dúr és G-dúr), Igor Stravinsky A katona története című darabja, és Nicolas Zourabichvili Declaracion del Desangelado című kamaraműve hangzott el Pál Tamás vezényletével szerdán a Tisza Sállóban, a Salieri Kamarazenekar első évfordulós koncertjén. A zenekar ma 19.30-tól, ugyanott tartja második hangversenyt.

világ nem csak Bach isteni harmóniáján, de már Goethe kicsinyes, polgári és esendő ördögén is túl járt. Amivel Stravinsky katonája találkozik, az a Doktor Faustus sántája. A hideg humor, a paradox hangszereles, a legkülönbözőbb táncritmusok elementáris erejű átalakítása és megtöltése – egy olyan fausti szerződés zenei történetének jegyei, amelyből teljesen hiányzik a bachi világ kegyelme. A Stravinsky-darab szerdai tolmácsolásában Bárkányi Pál (ütőhangszerek), Boros József (trombita), Kosztándi István (hegedű), Maczkák János (klarinét), Mojzer Antal (fagott), Pezsnik István (nagybőgő), Sasvári Csaba (harsona) nagy ritmuskultúrájú, színgazdag előadást nyújtott. Leghatásosabb részeit a katonás kezdődinduló, a reg-time, a „hercegi” bevonulás zenéje, a vasár-

napiasságából visszajára forduló kicsiny korál, s az ördög nagy győzelmi indulója jelentette; a keringő egy pontján viszont mintha biccent volna az előadás.

Az est utolsó darabjaként megszólaltatott, szöveg nélküli szólóénekre (Vajda Júlia), szólofuvolára (Skultéti Andrea), versmondó-hangra (Andrejcsik Tamás) és vonóhangszerekre frott kamaramű – Nicolas Zourabichvili: Declaracion del Desangelado – egy szürrealista szabadvers zenei, hang- és ritmusbeli megfeleltetési formáival kísérletezett. Benne a szoprán énekhang és a szöveget mondó bariton, az elszakadás-nehézkedés metafora-pár liturgiára emlékeztető kinyilatkoztatással idézi meg a gondolati témát, a demjurgikus elvágódás és a büntől nehéz visszatérési kényszer kettősségét, a fu-

volaszólam pedig (rendkívül kifejező hangokból áll) leíró, ábrázoló, lelki környezetet teremtő szerepet kap. Ha általuk az elszakadni vágyó benne szóval meg, akkor ellenpontjuk a vonós-zene (hangszerei egyenként is hatáskeltő szerepűek), mely a vers nyers, tárgyias, külvilági elemeinek összefoglalója, a strófák nyomán. Mindéből, ahogy a versből is, hiányzik az összefogó közeg, a hangszerek tónus, s az egész olyan lesz, mint egy mérés, amelyet szemlélője elindított, de rég otthagytott, s amelyben a kísérlet eszköze annak alanyává is válik. E megvonás, ez a megfigyelő-nélküliség az, ami a hallgatásban rendkívül erős hatást vált ki, hozzávéve még, hogy a bariton-szoporán, és a fuvola-vonóhangszer páros hangzása és hangzásbeli elütése mekkora nyílt teret érzékel-tet. Nicolas Zourabichvili darabjának előadása intellektuális teljesítmény is volt, s bár csak a maga nemében értékelhető, a krónikás számára, Vajda Júlia éneke és Skultéti Andrea fuvolajátéka az est főélményét jelentették.

Panek Sándor

Jazz-rock koncert

A nagybőgő Paganini-jeként is emlegetik Pege Aladárt, aki kvartettjével csütörtökön este az Ifjúsági Házban szerepelt. A jazz-rock koncerten Pege mellett Horányi Sándor (gitár), Makovics Dénes (szaxofon) és Balázs Elemér (dob) játéka-nak tapasztalható a közönség.

Fotó: Révész Róbert

Tájékoztató a hatosztályos képzésről

Egy hét a jelentkezésre

Hétfőn, április 26-án 18 órakor a hat osztályos gimnáziumi képzésről tartanak tájékoztatót a Deák Gimnáziumban. A tájékoztatót részt vesznek a képzésben érdekelt Arany János, Madách Imre és Tarján III.-as számú általános iskolák képviselői is. Az érdeklődőknek az iskolák diákjai és szülei mondják el a tapasztalataikat. Szeptembertől ezekben az iskolákban indulnak új osztályok és jelentkezési lapok is ott kaphatóak. Jelentkezéseket a következő hét végéig fogadnak el.

A VOLÁNSPORT KFT.
főállású munkakörbe
felvesz

♦ CÍMFESTŐ
DEKORÁTOROKET,
♦ NYOMDAI
DOLGOZÓKAT
(Romayor)

Telefon: 430-816
vagy 323-322/136, 202 mell.

FRIGO KING N°1
Üzletünk egyéves

FKS 160 hűtőpult
80 000 Ft+áfa helyett 60 000 Ft+áfa
FKE 160 hűtőpult
120 000 Ft+áfa helyett 100 000 Ft+áfa
FKH 100 tejhűtő
100 000 Ft+áfa helyett 80 000 Ft+áfa

Az akció május 15-éig tart!
Szeged, Klapka tér 1., Nyitva: H-P: 8-17 ó. Szo: 8-11 ó.

Vásároljon a Szegedi
Gyufagyárban termelői áron

Kisgyufa: 1 csomag (720 doboz) 1,30 Ft/doboz
Családi gyufa: 1 csomag (100 doboz) 10,30 Ft/doboz
Gázgyújtó: 1 csomag (200 doboz) 8,40 Ft/doboz
Extra fogvájó: 1 csomag (100 doboz) 5,20 Ft/doboz
Mini fogvájó: 1 csomag (100 doboz) 3,30 Ft/doboz
Áralk a 25% áfát is tartalmazza.

Kiszolgálás: Szeged, Bakay N. u. 7-9.
munkanapokon 7-14 óráig.
Telefon: 471-671.

Szög-Art Shop
MŰVÉSZELLÁTÓ ÜZLET

FESTÉSZETI-
GRAFIKAI ANYAGOK,
ESZKÖZÖK,
NYOMDAI PAPÍROK.
Viszonteladónak kedvezmény!

SZEGED, OSKOLA U. 12/A
Nyitva: hétköznap: 10-18-ig,
szombaton: 10-13-ig. Tel.: 318-618.